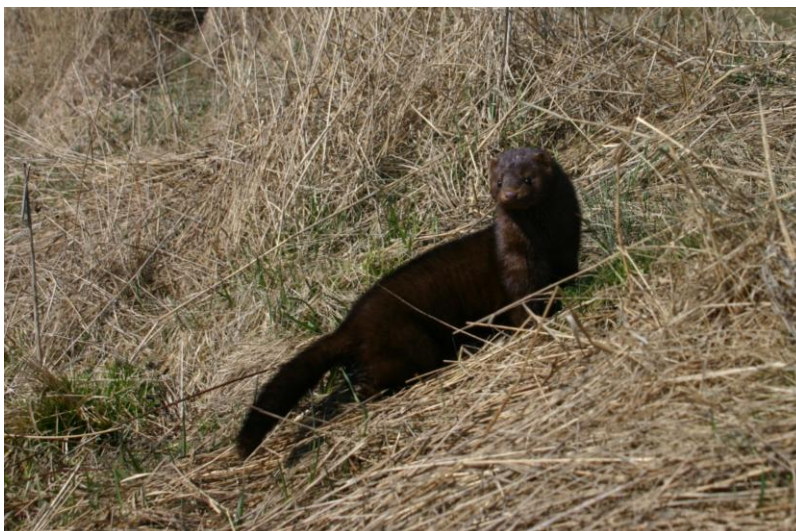

Norek americký (*Neogale vison*)

Synonyma: mink

Anglické jméno: American mink

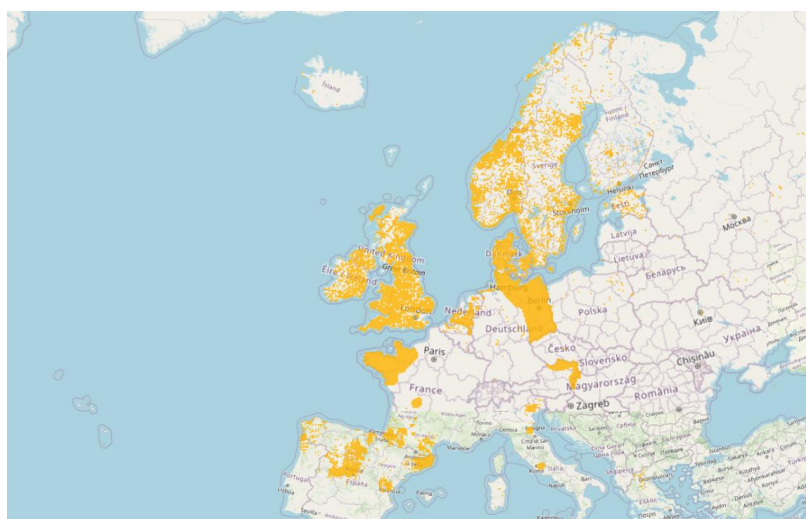
Čeleď: Iasicovití (Mustelidae)

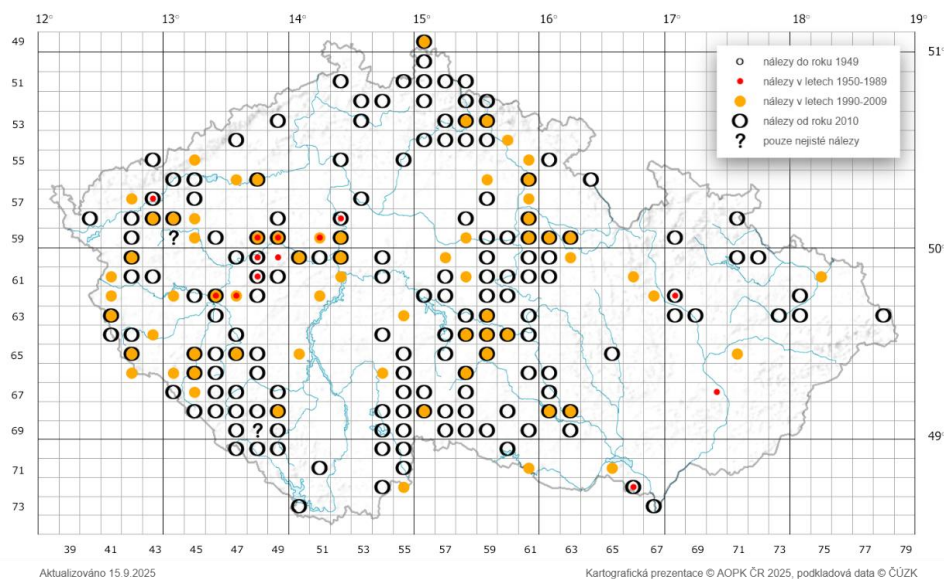
Obr. 1. Norek americký. Foto: Antonín Zápotočný

Původ: Severní Amerika od Aljašky po Kalifornii, Nové Mexiko a Floridu.

Sekundární rozšíření: Jako kožešinový druh byl tento druh záměrně i nezáměrně vypouštěn z farmových chovů do volné přírody v několika zemích, například v Německu, na Islandu, ve Velké Británii a ve Skandinávii. Dnes obývá většinu Islandu, Britské ostrovy, téměř celý severní kontinent a severní a střední Evropu. Silnější populace se vyskytují také ve Francii, Španělsku a severní Itálii. (aktuální údaje za ČR zde prozatím chybí – jsou zobrazeny na Obr. 3)

Obr. 2 Norek americký v Evropě (<https://easin.jrc.ec.europa.eu/spexplorer/map/>)

Obr. 3 Norek americký v ČR podle Nálezové databáze AOPK ČR

Rozšíření v ČR: Počátky chovu norka amerického na farmách v České republice spadají do 20. – 30. let 20. století. Už z této doby pocházejí ojedinělé zprávy o jeho výskytu ve volné přírodě. Další pozorování populace byly zaznamenány v 70. letech, a to roztroušeně po celém území republiky. V následujících desetiletích se populace norků objevovaly v okolí tradičních farmových velkochovů (východní Polabí, Berounsko, Plzeňsko). V 90. letech došlo k úniku norků z několika farmových chovů, což umocnilo následné invazní rozšiřování do dalších lokalit. Aktuálně jsou dvě hlavní metapopulace norka amerického v ČR. První zahrnuje povodí Berounky až do povodí Vltavy a Pošumaví. Druhá se táhne k Českomoravské vrchovině a je propojena s předchozí populací přes povodí Lužnice a rybníkatou Jihočeskou pánev, tradičně také s východním Polabím a přilehlým česko-moravským pomezím.

Cesty zavlečení: Typickým způsobem rozšiřování norka byly úniky z kožešinových farem, které vedly k vytvoření prvních divokých populací. Tyto populace následně kolonizují okolní vodní toky, rybníky a tůně. Další šíření bylo podporováno záměrným vypouštěním norků do volné přírody, například pro lov, kontrolu hlodavců nebo jako domácí mazlíčci. Norci se přirozeně pohybují mezi vodními plochami po souši, zejména pokud jsou vodní plochy relativně blízko. Šíření populace usnadňují propojené řeky, rybníky a kanály, ale i urbanizovaná či zemědělská krajina.

Popis: Délka těla 35 – 55 cm, ocas 15 – 25 cm (ocas tak tvoří cca 40% délky těla). Samci jsou větší a dosahují hmotnosti 0,8 – 2 kg (samice 0,4 – 1,5 kg). Má hustě osrstěná chodidla se slabým náznakem plovacích blan a kvalitní srst. Přirozené zbarvení srsti je hnědé až černé, s bílou skvrnou pouze na dolní čelisti, někdy se mohou objevit světlé skvrny na spodní části těla, například na hrudi či břiše. Podle skvrny lze identifikovat konkrétní jedince. V přírodě se lze setkat i s různě zbarvenými jedinci pocházejícími z úniků z kožešinových farem, kde se norci chovají až v 60 různých barevných odstínech. V dalších generacích v přírodě se barva jedinců opět přibližuje původní barvě norka. Žije v blízkosti vody, jde o převážně nočního tvora, lze ale na něj narazit i přes den. Dovede šplhat po stromech, výborně plave. Loví ryby, raky, obojživelníky, menší savce či měkkýše. Žijí samotářsky, aktivní jsou po celý rok, bez zimního spánku, v mrazivých dnech pouze omezují svou aktivitu.

Samice rodí jednou ročně, nejčastěji 4 - 6 mláďat. Ta jsou zhruba 5 - 6 týdnů v rodné noře. V doprovodu matky tráví pak další 2–3 měsíce.

Obr. 5 Primárně jsou norci hnědí až černí
Foto: Antonín Zápotočný

Obr. 6 Ocas tvoří až 40% délky těla
Foto: Pdreijnders

Možnosti záměny: Může být zaměněn za některé domácí druhy lasicovitých šelem. Kuny mají bílou/žlutou náprsenku, lasice kolčava i hranostaj mají spodní stranu těla bílou od čenichu po ocas. Hranostaj a především kolčava jsou menší (25 – 29 cm, resp. 15 – 25 cm) a ocas mají drobnější. Tchoř tmavý i t. stepní mají typickou kresbu na obličeji. Vydra říční je výrazně větší (délka těla 55 –80 cm), spodek těla je světlý. Nejpodobnější je norek evropský, který ale v ČR již není přítomen.

Obr. 7 Kuna skalní. Foto: Václav Hlaváč
Fotoarchiv AOPK ČR

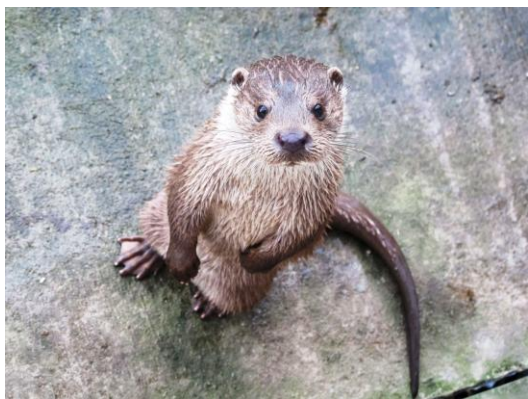
Obr. 8 Kuna lesní. Foto: Jiří Šafář
Fotoarchiv AOPK ČR

Obr. 9 Hranostaj. Foto: Václav Hlaváč

Obr. 10 Kolčava. Foto: Jakub Schneider

Obr. 11 Vydra říční. Foto: Tomáš Görner

Obr. 12 Tchoř tmavý. Foto: Josef Kučera
Fotoarchiv AOPK ČR

Riziko: Mezi nejvýznamnější rizika spojená s výskytem norka amerického patří predace jiných druhů (v našich podmínkách zejména vodní ptáci, užovky a raci). Norek rovněž vytváří potravní kompetici s přirozenými šelmami, zejména s místními druhy, které loví podobnou kořist, čímž snižuje dostupnost potravy pro původní predátory. Škody může páchat na rybách chovaných v rybnících.

Likvidace: V místech s hojným výskytem norka amerického lze regulovat odstřelem nebo odchytom (živolovné pasti – drátěné sklopce). Podle zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, je norek zařazen mezi živočichy vyžadující regulaci. Ty může usmrcovat každý myslivec s povolenkou od uživatele honitby. Podrobný popis pastí, jejich umisťování a obsluha je uveden v metodice ALKA Wildlife (viz Zdroje).

Zdroje:

Mlíkovský J., Stýblo P., eds., 2006: Nepůvodní druhy fauny a flóry ČR, ČSOP Praha, 496 pp.
Nentwig W.(ed.), 2014: Nevítaní vetřelci, Invazní rostliny a živočichové v Evropě, Academia 2014, 247 pp.

Poledník L., Poledníková K. 2010. Monitoring, regulace a eradikace norka amerického v ČR – metodická doporučení. ALKA Wildlife o.p.s., 30 pp.

Obr. 6: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:American_Mink.jpg

Citace: Andrš M., Görner T. 2025. Norek americký, informační karta, AOPK ČR, Dostupné na: <https://invaznidruhy.aopk.gov.cz/invazni-druhy-z-unijniho-seznamu>